

ПРОБЛЕМИ ПОЕТИКИ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

УДК 821.161.2-3.09

Лідія КАВУН,
д. філол. наук, професор
Черкаський національний університет
ім. Б. Хмельницького

ПОЕТИКА РОМАНУ ГЕО ШКУРУПІЯ «ЖАННА-БАТАЛЬЙОНЕРКА»

Проаналізовано поетику роману Гео Шкурупія «Жанна-батальйонерка». З'ясовано, що письменник виходить на фаустівський приклад героїчної, інтелектуальної, логізованої етики, яка заперечує долю і стверджує причинність, а також виражає волю до безкінечності, безмежну волю, що відповідає на виклик історичного моменту й вимагає переборення переднього плану життя. Тому герої твору не лише моделюють певні соціальні характери свого часу, але й визначають портрет епохи «горожанських воєн». У романі переважає ігровий принцип, а також особливу роль відіграють парадокс та іронія.

Ключові слова: роман, стиль, образи, фаустівська людина, романтика вітаїзму.

Постановка проблеми. Тема зміни існуючих державних і соціальних форм, заперечення усталеної культурної традиції яскраво виражені в романі Г. Шкурупія «Жанна-батальйонерка» (1929). У процесі створення модерної картини світу і моделі героя письменник вдається до відвертого експерименту, заснованого на ігровому принципі. У Г. Шкурупія – особливе вміння поставити серйозні проблеми суспільного життя й, користуючись парадоксом, іронією, зриваючи маски, розкрити лжепафосність сучасної героїчної епохи. По суті, він пропонує взяти участь у мисленнєвому експерименті (термін А. Стоффа) зі свідомим кодуванням надтексту, що притаманно художньому дискурсу «романтиків вітаїзму» в цілому [5, 120–136].

Метою студії є аналіз образно-стильових особливостей роману Гео Шкурупія «Жанна-батальйонерка».

Огляд останніх досліджень та публікацій. Літературознавчі розвідки рубежу ХХ-ХХІ століття, які присвячені українському футуризмові, пожвавили інтерес до творчості Гео Шкурупія. У дослідженнях О. Ільницького, А. Білої, М. Сулими, О. Пуніної та ін. простежено окремі

аспекти художніх текстів письменника. Однак його спадщина потребує більш детального вивчення.

Виклад матеріалу. Використовуючи структуру ігрового письма, Гео Шкурупій у творі «Жанна-батальйонерка» вибудовує колізії на осі романтичній, а саме – ідеї національного відродження і любовній історії. Сюжет роману «Жанна-батальйонерка» організований навколо авантюрного героя. Фаустівський персонаж Г. Шкурупія – Стефан Бойко «був щирий ворог війни» [3, 11]. Він «працював в українському соціалістичному гуртку, що в ньому складали плани, щоб поширити український рух, переховували й розповсюджували українську літературу, заборонену російським урядом. У цьому гуртку, як і в багатьох таких гуртках, молоді члени його плекали мрії про звільнення від російської кабали, про зрушення забитої народньої думки, про українське національне відродження. Тут говорили українською мовою, культивували її, щоб утиски русифікаторів хоч трохи нівелювались, співали українських пісень, читали книжки небагатьох українських письменників» [3, 11]. Гностичні, містерійні перетворення Бойка, сплетені з його еротичними пригодами, дискурсом жіночих привидів та розмірковуваннями про український ренесанс, який у рецепції героя міцно замішаний на ідеї соціалізму, стають тлом для культурологічної студії Гео Шкурупія про «фастівську» добу – «романтики вітаїзму».

Вихідним пунктом сюжетного руху є випадкова зустріч Бойка і Голуб'ятнікова у садибі професорської дочки Жанни Барк у Липках на черговій вечірці теософічного товариства «Священний Лотос». Саме тут і виникає задум надмірно ревнивого Голуб'ятнікова відправити пацифіста Бойка і його товариша Муславського на війну з метою знищити своїх суперників, оскільки вони виявляють знаки уваги Жанні, якій поручник також симпатизує. Сюжетний рух завершується смертю царського офіцера, якого розстрілюють його ж солдати, та поверненням Стефана Бойка до Києва, де він реалізується як формотворець. Між цими двома пунктами й

розгортається дія роману, яку автор історично локалізує, оповідаючи про реальні події перших десятиліть ХХ століття.

Авторський художній текст має певні символічні мотиви і може бути інтерпретований як параболічний. Утім, банально-універсальна любовна історія (офіцер царської армії Голуб'ятников та український соціаліст Стефан Бойко кохають красиву двадцятилітню Жанну Барк, сповнену віталістичної енергії й оповиту романтикою героїзму) міцно вписана в контекст історичних подій перших десятиліть минулого століття. У творі художньо відтворюються Перша світова війна, прихід до влади Тимчасового уряду, формування жіночих ударних батальйонів смерті, переростання війни в революцію й пореволюційна дійсність. Однак роман Гео Шкурупія «Жанна-батальйонерка» – це не просто філософсько-художня рефлексія з приводу суспільних катаклізмів свого часу; тут письменник виходить на фаустівський приклад героїчної, інтелектуальної, логізованої етики, яка заперечує долю і стверджує причинність, а також виражає волю до безкінечності, вільну волю, що відповідає на виклик історичного моменту й вимагає переборення переднього плану життя. Тому герої твору не лише моделюють певні соціальні характери свого часу, але й визначають портрет епохи «горожанських воєн». Так, Стефан Бойко в авторському художньому дискурсі представляє свідомих українців, що прагнуть зруйнувати «прогнилу Російську імперію» і мріють звільнити Україну від цього «глиняного опудала, що його підтримують городовики й жандармерія» [3, 6]; поручник Голуб'ятников, якого підлеглі за підлість і нищість прозвали «стервятником», уособлює захисників царської Росії; інтелігентна молода дівчина Жанна Барк, професорська донька, репрезентує у творі романтичних мрійників, що прагнуть героїчних діянь й опиняються у самому вирі війни; за учителем історії Муславським постає та частина української інтелігенції, яка наперекір здоровому глузду, волею обставин, стає гарматним м'ясом цієї війни.

Війна в авторському художньому дискурсі зображується як напрочуд грубе заняття, що руйнує усталений світоустрій, несе розруху в уми і серця

людей. Авторська інтерпретація цього образу подається у тексті через рецепцію Стефана Бойка: «Її криве потворне обличчя проглядало у всіх дрібницях побуту. Вона зруйнувала сім'ю, зруйнувала мораль і виховане жандарями й поліцаями боягузтво» [3, 10]. Війна змінює усталені уявлення про людину і світ та, водночас, стає джерелом утрачених ілюзій, викликає «синдром революції», інспірує відмолодження європейського Фауста (духу культури). «Що втрачати тепер цьому пристойному на вигляд, кремезному папаші, що послав на фронт синів? Шепни йому кілька слів, переконай і це буде динаміт для майбутніх революцій. Скажи цим мулярам, що вони бидло, м'ясо. Що вони лише угноєння для цієї війни, і скажи їм, що вони, убивши кількох жандарів, стануть вільні, вони кинуть пити денатурат і суворо замисляться над цим» [3, 10], – розмірковує Стефан Бойко, спостерігаючи за компанією мулярів, що розгулялася у чайній. Г. Шкурупій убачає у національному характері не сили, що призводять до аннігіляції, а могутні потенції майбутнього розвитку і виходу із цієї суспільної кризи. «На Україні можна буде зробити зовсім відмінний устрій, ніж в інших республіках, – зауважує український Фауст. – Тут національний рух завжди має революційний ґрунт. Завжди повставали проти панів, а те, що ці пани були й є росіяни й поляки, то в цьому вже винна історія. З України можна буде зробити зовсім одмінну державу. Вона може бути вільніша за Америку. В ній не буде капіталістів і визиску, в ній не буде московських шинків з традиційними циганами» [3, 45]. Безумовно, основним мотивом тут є прорив (у революцію, у самостійну Україну, в соціалізм, в Америку, тобто до найвищих меж розвитку), художньо окреслений не без ліричної іронії символами епохи. Не лише аспект злободенності проблеми війни мав значення для письменника, а в контексті художнього цілого парадигма образів війни набагато складніша. Гео Шкурупій виходить за межі сучасного йому семантичного шару. У художньому творі виявляють себе езотеричні міфологеми, психоаналітичні архетипи, відображаючи колективну й індивідуальну пам'ять початку ХХ століття. Відтак авторський текст набуває

онтологічної глибини, стає багатозначним. Модерністична установка на полісемантичність, на власну модель світобудови, яка базується не лише на трагічному неприйнятті божевільного і гріховного у своїй антилюдськості універсуму, але й на сприйнятті війни як потужного соціального зсуву, що змінює світ і людину, визначає специфіку роману «Жанна-батальйонерка». Саме війна інспірує обставини, за яких величезні народні маси змушені організуватися «в рух, в силу, що продіривить кулями китайські мури Москви й палаци Петрограду» [3, 45], тобто оформлюватися в цілісність, єдність, здатну до усвідомленого волевиявлення. У процесі переростання стихії в організоване життя неабияку роль відіграють творчі особистості, які прорвалися за межі усталених уявлень. Таким у романі зображується Стефан Бойко, формою духовного існування якого є соціалізм. Маючи фаустівське життєвідчуття, герой роману намагається, за О. Шпенглером, організувати світ «в аспекті форми і змісту, переробити, наповнити своїм духом» [4, 479]. Бойко не просто мріє про майбутнє, а стає його творцем. Власне життя він мислить як титанічну працю, але не для себе і навіть не для України, а задля майбутнього.

Г. Шкурупій універсалізує духовну проблематику роману «Жанна-батальйонерка», витлумачуючи її в аспекті гностичного пізнання. Так, образ Стефана Бойка інтерпретується в художньому тексті як модерний ідеал громадської людини, що перебуває у процесі становлення. Війна і кохання трактуються автором як органічні ланки процесу самопізнання модерного індивіда. Як і М. Хвильовий, Г. Шкурупій здійснює спробу художньо втілити культурну тяглість європейського «духу неспокою» через «відродження сформульованого О. Шпенглером елітарного орденського духу, побудованого на етиці обов'язку, класовій (становій) свідомості, авторитарному аскетичному самопідпорядкуванні державі» [2, 32].

Війна спонукає героя роману до активного опору і як результат – до самовдосконалення. Відтак стає зрозумілим, чому Стефан Бойко мусів перетерпіти її як природний і суспільний катаклізм на шляху свого

внутрішнього вдосконалення. Г. Шкурупій акцентує позитивну роль антагонізму в суспільній еволюції. У житті фаустівського персонажа громадянська війна стала лиш одним із етапів на шляху його самоствердження як особистості. Після неї Бойко знову повертається до життя, але і немовби зовсім іншою людиною: «це вже був представник покоління, що бачило смерть на кожному кроці й що вже не могло повернутися до старої, усталеної ходи часу» [3, 45].

Образ війни, без сумніву, стосується інтерпретації центральної філософської категорії «хаосу», який тлумачиться як жахіття, що не піддається осягненню розумом і, одноразово, символізує певний проміжок безчасся, щілину між епохами, момент, коли розкриваються великі потенції прориву, відродження, відтак – Початку, нового часу.

На початку ХХ століття міркування про сенс людського існування, про апокаліпсис й українське відродження надзвичайно активно експлуатувалося всіма верствами населення. Образ України в романі Г. Шкурупія «Жанна-батальйонерка» відтворює і пародіює той хаос і еkleктику, які панували в національній самосвідомості в цей період соціальних потрясінь і зміни культурних парадигм. І ця ситуація художньо відтворюється у тексті Гео Шкурупія в ігровому аспекті. «В сутінках затишних куточків, у м'яких фотелях зручно розташувалися адепти та жриці теософської мудрости й провадили тиху розмову про вищі прояви духа, про заховані таємні сили, що рухають життям істоти та історією» [3, 14].

Цілком у згоді з модерністським дискурсом автор роману «Жанна-батальйонерка» іронічно обіграє авторитетні міфи про «присмерк Європи» й месіанську роль України в суспільному розвитку. Так, концепція європейської громадської людини, культурної тяглості європейського «духу неспокою» й парадигма Софії, Світової душі, Вічної жіночості, що актуалізуються в українській прозі 20-х років ХХ століття, в авторському дискурсі послідовно десакралізуються й пародійно обігруються. У романі Г. Шкурупія поєднуються два символи перетворення України: її жіночість,

романтика вітаїзму (Україна «матеріалізується» у вигляді пристрасної Жанни д'Арк, що мріє про героїчні вчинки й намагається зазирнути в майбутнє) і соціалістичні зміни в образі-символі студента-соціаліста Стефана Бойка; насамкінець десакралізуються обидва і виникає еротичний ефект, що нейтралізує високий пафос символів.

Г. Шкурупій вдається до символічної інтерпретації дійсності, витлумачуючи її в аспекті гностичного пізнання і надаючи їй певного підтексту. Створюючи художню модель світу, він апелює в тексті до міфу про вічне повернення й есхатологічного міфу: події французької історії XVII століття накладаються на сучасність, демонструючи безкінечну повторюваність історичних катастроф. Застосовуючи гру як принцип побудови тексту, гру як технологію провокування певних реакцій, автор вдається до інтертекстуальних алузій. Невипадково героїня роману не лише іменем, а й зовнішністю нагадує легендарну французьку Жанну д'Арк, реальну історичну особу, яка втілювала душу інтелектуальної еліти свого часу, але й віталістичну енергію широкої маси народу. В художньому тексті героїня тлумачиться як животворне духовне начало буття, вічність, уособлює красу як чуттєвість. Відтак в авторському дискурсі вона вивляє себе однією із стихійних сил, що набула людського обличчя. Яскравим підтвердженням тому є характеристика героїні: «Господарка дому Євгенія Михайлівна або для всіх цих присутніх просто Жанна метушилася, бігаючи нечутними кроками по кімнатах, влаштовуючи все для великої містерії, що незабаром мала відбутися тут. Її кучеряве руде волосся поблискувало червоною міддю в тьмяному світлі абажурів. Легка сукня її чипляла за уніформи розгублених гімназистів, заливаючи їх окультними пахощами індійських квітів, і тоді їхні обличчя червоніли від крові, що приликала до їхнього теософського, але молодого мозку» [3, 15].

Якщо інтерпретувати образ Жанни в аспекті філософії О. Шпенглера, то героїня Г. Шкурупія є символом Європи, чуттєвим виразом фаустівської душі, тієї, що виявляє себе як «суцільна воля, сила, і більш нічого іншого;

вона потребувала мети для своєї колумбівської туги; їй потрібен був хоча б ілюзорний зміст для її діяльності [4, 481–482]. Оповита романтикою містики й таємничості двадцятидволітня українська панночка захоплюється історіями про відважних амазонок, про «королів та героїв», мріє про прекрасне майбутнє. Жанна з дитинства таємно прагнула бути таким хоробрим вояком, «як Славетна Орлеанка». Відчуваючи в собі силу, як будь-яка з амазонок, новітня Жанна д'Арк кидається у вир революційних подій, й більше того, без вагань записується в жіночий батальйон смерті. У художньому тексті вона уособлює «динамічну бурю і порив, який виражається у всесвітньо-історичних візіях майбутнього, що охоплюють тисячоліття», уособлює «устремління, творчу пристрасть, розумову форму, позбавлену змісту» [4, 481].

Автор возвеличував українську Жанну д'Арк, палку і пристрасну у своєму патріотизмі, самовіддану і жертовну, неординарну в діях і вчинках, й водночас іронізував з ілюзорних прагнень ідеалістки-мрійниці. Характерно, що в тексті прагматик Бойко оригінальні ідеї дівчини «в думках назвав «заскоком». «Письменник іронізує над тими чинниками, які формують її душевні порухи, її розуміння суспільного життя: це ура-патріотичні відозви уряду, численні поранені на вулицях, наївні нариси про непомітних, але відважних героїв на сторінках ілюстрованих журнальчиків, – підкреслює Ніна Бернадська. – Автор іронізує і над Жанною і їй подібними екзальтованими натурами, які не бачать, не відчувають правди життя, а створюють свій ілюзорний світ завдяки численним рекламним фальшивкам про військову героїку» [1, 109]. Ставши заложницею фальшивої мети, дівчина потрапляє в «кухонну машинку» війни і лише тут починає розуміти весь цинізм і безглуздя її. Так, дивлячись на поранених, Жанна жахається: «Вони вже більше не повернуться сюди. Вони віддали війні її данину. Руки, ноги й кров, що залишилися десь у шанцях, потім дадуть угноєння новим рослинам, що нагодують прийдешні покоління. Можливо, що в цьому лише й полягав увесь сенс війни» [3, 63].

Коли, сказати б, реалізується її мрія і вона опиняється у вирі війни, то в душі дівчини народжується глухе почуття, що всі її прагнення – лише видимість, відчайдушний самообман. Безбожний, бездуховний характер війни проявляється у всьому: ранні підйоми, щоденна муштра, офіцери брутально лаються, обзиваючи жінок батальйону смерті не інакше, як «корови», «бабська команда», «полк Распутіна»; поїзд, в якому їхали батальйонерки на фронт, нагадує будинок розпусти («салон тьоті Соні»), де дівчата знаходили собі солдат і офіцерів до вподоби й весело проводили час і навіть підробляли на цьому.

Вибір Жанни – сам по собі фальшивий, але важливий досвід, набутий випробуваннями. У дусі ініціаційних міфів герої роману (Жанна й Стефан Бойко), що символізують Україну, проходять через смертельну небезпеку, щоб «подорослішати». Тому в Жанни поруч із розчаруваннями виникли дивні почуття, що «їх раніше вона майже ніколи не відчувала. Вона вся розцвітала. Жанна відчувала, що в неї починає грати кров, як грає шампанське, і їй стало приємно й моторошно. Вона відчувала, як її молоде тіло наливається якоюсь силою, енергією, що її важко стримувати» [3, 49]. Змінився під впливом війни і Бойко, про що й зауважує Жанна: «Ви сильно змінилися, Бойко, ви погрубішали, покращали. Я, мабуть, закохаюсь у вас» [3, 48]. За моделлю ініціаційних міфів знімається бінарна опозиція чоловічого і жіночого, в романі це іронічно обігрується ситуацією духовної близькості закоханих Жанни й Бойка, яку вони відчули під час побачення, яке відбулося на мосту через Зимову канавку.

Після зустрічі їх на мосту, що символічно з'єднує два буття – сьогодні і завтра, двоє закоханих розлучаються. Обох терзає неспокій: Стефана – через внутрішні поривання, Жанну – через зовнішні обставини. Дівчина розчарувалася в Бойкові, бо зрозуміла, що хлопець керується передовсім волею до влади, а не милосердям і гуманністю. Його мета, як і кожного соціаліста, за Шпенглером, «абсолютно імперіалістична: благодать в експансивному смислі, однак не хворих людей, а життєдіяльних, яким

прагнуть дати волю дії, наперекір спротиву власності, народження і традиції» [4, 479]. Обоє перебувають у стані внутрішнього роздвоєння: Стефан прагне самовизначитися як особистість через високу мету прагнень, а Жанна постійно втрачає себе як особистість, коли її домагаються войовничі чоловіки. Втомлена, в'яла і розчарована Жанна, яка втратила радість буття, «попрямувала назад в сутінки первиннодушевної містики». Дівчина зникає «в широких просторах країни, що палала в багатті революції» [3, 55]. Але Бойкові здалося, що дівчина кинулась у ріку, тому «Жанна лишиться йому в уяві, як самогубця» [3, 51]. Високий порив, намагання піднятися над світом буденності спричинили її смерть (метафізичну): у сні Жанна бачить, що її (як і легендарну французенку) спляють на багатті. Знову замикається вічне коло історії і природи, що вкотре збагачує себе безсмертною ентелехією.

Зникнення Жанни «охолоджує» Фауста-Бойка від упертості й роздратованості. Він відкриває для себе нову істину. Вона – не у споглядальній насолоді від високої краси, а в діяльності. Опинившись після війни в Києві на відповідальній роботі, Стефан все ж не може позбутись ностальгійних спогадів про минуле. Згадуючи Жанну, він бачить її як привид щастя то в образі колишньої аристократки, що торгує ганчір'ям, то в образі друкарки, панночки з установи, бездушної істоти в коротенькій спідничці й лакованих черевичках; то у вульгарній дамі, представниці нової буржуазії, то у повії з помітними плямами венеричної хвороби.

Висновки. Авторський ініціативний міф передбачає маскарадний і метафізичний простори роману. Отож, з одного боку, маємо дегероїзацію та фрагментацію героїні-богеми, а з іншого – сакралізацію її вітальної сили. Жіночі привиди, в яких Стефан Бойко бачить Жанну, стають символами циклічного повернення – відмолодження європейської ідентичності. Ця студія є лише одним із підходів до вивчення поетики роману Гео Шкурупія «Жанна-батальйонерка», що потребує подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бернадська Н. І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: Монографія / Ніна Бернадська. – К.: “Академвидав”, 2004.– 368 с.
2. Коломієць Л. Етичний феномен “громадської людини” Миколи Хвильового: образ Фауста як символ українського відродження // Молода нація: Альманах. – К., 1996. – С. 31 – 40.
3. Шкурупій Гео. Жанна-батальйонерка // Життя й революція. – 1929.– №4. – С. 5 – 47; №5. – С. 35 – 76; № 7 – 8. – С. 60 – 82; № 10. – С. 43 – 62.
4. Шпенглер О. Закат Европы / Авт. вступит. статьи А. П. Дубнов, авт. комментарии Ю. П. Бубенков и А. П. Дубнов / Освальд Шпенглер. – Новосибирск: ВО “Наука”. Сибирская издательская фирма, 1993.– 592 с.
5. Stoff A. Fabula. Jako zapis eksperymentu myslowego // Studia z teorii literatury i poetyki historycznej. – Lublin, 1997. – S. 120 – 136.

REFERENCES

1. *Bernadska N.I.* Ukrainskyi roman: teoretychni problemy i zhanrova evolutsiya: Monographiya [Ukrainian novel: theoretical problems and evolution of genres: the monograph], Kyiv, Akademydav, 2004, 368 p [In Ukrainian].
2. *Kolomyets L.* Etychnyi fenomen “gromadskoi lyudyny” Mykoly Hvyliovogo: obraz Fausta yak symvol ukrainskogo vidrozhennya [Ethical phenomenon of social men by Mykola Khvyliovyy: type of Faust as the symbol of Ukrainian renaissance], *Moloda natsiya: Almanah* [Young nation: the almanac], Kyiv, 1996, pp. 31–40 [In Ukrainian].
3. *Shkurupii G.* Zhanna-batalionerka [Jeanne The Battalionier], *Zhyttya i revolyutziya* [Life and revolution], 1929, No. 4, pp. 5 – 47; No. 5, pp. 35 – 76; No. 7 – 8, pp. 60 – 82; No. 10, pp. 43 – 62.
4. *Schpengler O.* Zakat Evropy [The Sunset of Europe], Novosibirsk, VO “Nauka”. Sibirskaya izdatelskaya firma, 1993, 592 p [In Russian].
5. *Stoff A.* Fabula. Jako zapis eksperymentu myslowego [The plot as the scription of thought experiment], *Studia z teorii literatury i poetyki historycznej* [Study of theory of literature and historical poetics], Lublin, 1997, pp. 120 – 136 [In Polish].

АННОТАЦІЯ

Л. Кавун. Поэтика романа Гео Шкурупия «Жанна-батальйонерка»

Проанализирована поэтика романа Гео Шкурупия «Жанна-батальйонерка». Выяснено, что писатель выходит на фаустовский пример героической, интеллектуальной, логизированной этики, которая отрицает судьбу и утверждает причинность, а также выражает волю к бесконечности, безграничную волю, отвечающую вызову момента и требующую преодоления переднего плана жизни. Поэтому герои произведения не только моделируют определенные социальные характеры своего времени, но и определяют портрет эпохи «горожанских войн». В романе преобладает игровой принцип, а также особую роль играют парадокс и ирония.

Ключевые слова: роман, стиль, образы, фаустовский человек, романтика витаизма.

ABSTRACT

Lidia Kavun. Poetics of the novel «Jeanne The Battalionier» by Geo Shkurupiy

The article analyzes the poetics of the novel «Jeanne The Battalionier» by Geo Shkurupiy. It was found that the writer bases his writing on the Faustian example of heroic, intellectual, and logistical ethics which denies fate and asserts causality, and expresses the will to infinity, infinite freedom that answers the call of the historical moment and, it requires overcoming the

foreground of life. Soulless nature of war is revealed in the images of women in war: a woman appears first as "girlfriend", a constant of debauchery, but not a warrior. Therefore, the characters' work not only simulate certain social character of his time, but also the portrait of the era «of civil war». The game principal is being dominant in the novel and paradox and irony play an important role. Symbolic levels novel is full of as cultural and historical allusions (Jeanne as Joan of Arc, Faustianity, Schopenhler's understanding of Christianity) and general cultural mythological codes (image of bridge as an attempt of building the unity of the spiritual worlds of Stephen and Joan). It was determined that the novel by G. Shkurupiy combines two vectors of transforming Ukraine: womanhood (Ukraine embodied in the image of Joan of Arc, who dreams of heroic deeds and tries to look into the future) and socialism (the image-symbol of socialist student Stephen Boyko). Moving of story plot desacralize both in an erotic context that neutralizes the high pathos of symbols.

Keywords: romance, style, images, Faustian man, romance vitalism.